

STORTINGET

Innst. 106 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 7 L (2022–2023)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven (kapittel 8 og 9) og arbeidsmiljøloven

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd samt i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 12-9.

Det foreslås følgende endringer i enkelte bestemmelser i folketrygdloven kapittel 8 Sykepenger:

- Gi en unntaksmulighet fra plikten om at legeerklæring skal sendes til arbeidsgiver innen 14 dager etter at arbeidsgiver kan kreve slik erklæring. Unntaket gjelder situasjoner der det ikke har vært mulig for arbeidstaker å sende legeerklæringen til arbeidsgiver (forslag om endring av § 8-18 tredje ledd).
- Endre reglene for beregning av sykepenger til medlemmer med inntekt både som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende. Sykepengegrunnlaget for inntekten som arbeidstaker skal fastsettes også ut fra reglene i folketrygdloven § 8-30. Det innebærer at månedsinntekten beregnet etter § 8-28 skal sammenlignes mot inntekt rapportert til a-ordningen de siste tolv måneder. Dersom avviket er større enn 25 pst., skal man skjønnsfastsette sykepengegrunnlaget (forslag om endring av § 8-41 andre ledd).

- Presisere at beregning av frilansinntekt skal gjøres etter reglene som gjelder for arbeidstakere også for personer som har inntekt både som arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og som frilanser (forslag om endring av § 8-43 andre ledd).
- Presisere at de generelle reglene, blant annet kravet om å ha vært i arbeid i minst fire uker forut for arbeidsuførhet, også skal gjelder for rett til sykepenger for de som mottar dagpenger (forslag om endring av § 8-49 første ledd).

Det foreslås følgende endringer i enkelte bestemmelser i folketrygdloven kapittel 9 Stønad ved barns og andre nærståendes sykdom:

- Gi omsorgspersoner til barn med langvarig sykdom rett til omsorgspenger frem til barnet fyller 18 år. Dette er i dag begrenset til omsorgspersoner til kronisk syke og funksjonshemmede barn (forslag om endring av § 9-5 tredje ledd).
- Gi rett til ti ekstra dager med omsorgspenger per år ved langvarig sykdom. Dette gjelder i dag ved kronisk sykdom og funksjonsnedsettelse (forslag om endring av § 9-6 andre ledd).
- En person anses som alene om omsorgen dersom den andre forelderen er i fengsel eller avtjener verneplikt (forslag om endring av § 9-6 tredje ledd).
- For å få utvidet rett kreves det at Arbeids- og velferdsetaten både har fattet vedtak hvor det godtas at barnet er kronisk eller langvarig sykt eller funksjonshemmet, og at dette fører til markert høyere risiko for fravær fra arbeidet for å ta seg av barnet (forslag om endring av § 9-6 fjerde ledd).
- Når en av foreldrene er alene om den daglige omsorgen, kan stønadsdagene fordeles mellom for-

eldrene etter avtale, uavhengig av ev. samværsavtale (forslag om endring av § 9-6 femte ledd).

- Foreldre skal ikke lenger sende skriftlig erklæring til Arbeids- og velferdsetaten om samværsfordelingen (forslag om endring av § 9-6 femte ledd).
- Arbeidsgiver får plikt til å drøfte med de tillitsvalgte om det skal gis rett å ta ut omsorgspenger for kortere perioder enn hele arbeidsdager (forslag om endring av § 9-6 nytt åttende ledd).
- Det særlige dokumentasjonskravet for de første tre kalenderdagene i hvert enkelt fraværstilfelle fjernes for arbeidstakere, frilansere og selvstendig næringsdrivende som mottar omsorgspenger fra Arbeids- og velferdsetaten (forslag om endring av § 9-7 fjerde ledd).
- Omsorgspenger til arbeidstakere som bare har omsorg for et langvarig sykt barn over 12 år, skal refunderes fullt ut. Det kreves i dag at barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet (forslag om endring av § 9-8 fjerde ledd).
- Frilansere og selvstendig næringsdrivende som bare har omsorg for et langvarig sykt barn over 12 år, skal få rett til omsorgspenger fra og med første fraværsdag. Det kreves i dag at barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet (forslag om endring av § 9-9 første ledd).
- To personer kan ta ut pleiepenger samtidig ved pleie i hjemmet av nærstående i livets slutfase (forslag om endring av § 9-13).
- Personer som trenger nødvendig opplæring for å kunne ta seg av og behandle et barn med langvarig sykdom eller funksjonsnedsettelse, skal få krav på opplæringspenger (forslag om endring av § 9-14 første ledd).
- Samme legeerklæring skal kunne legges til grunn for alle som pleier en nærstående i hjemmet i livets slutfase (forslag om endring av § 9-16 fjerde ledd).
- Forskrift 25. mars 1997 nr. 263 om hvilke sykdommer og funksjonshemninger som skal gi utvidet rett til omsorgspenger etter folketrygdloven § 9-6 andre ledd, oppheves og erstattes med en tydeligere regulering i § 9-6 andre og fjerde ledd.

Det foreslås følgende endring i en bestemmelse i arbeidsmiljøloven:

- En person anses for å være alene om omsorgen dersom den andre av foreldrene er i fengsel eller avtjener verneplikt (forslag om endring av arbeidsmiljøloven § 12-9 sjette ledd).

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der bakgrunn, herunder gjeldende rett er redegjort for.

Når det gjelder internasjonale avtaler som har innvirkning på regelverket som foreslås endret, herunder trygdeforordningens innvirkning på regelverket, vises

det til at dette omtales nærmere knyttet til de endringene det er særlig relevant for i proposisjonen.

Når det gjelder hvorvidt forslagene har likestillings- eller diskrimineringsrettslige konsekvenser, er dette vurdert, og man kan ikke se at noen av forslagene har likestillings- eller diskrimineringsrettslige konsekvenser.

Lovendringene har vært på høring med frist 23. mai 2022.

Det vises til proposisjonens kapittel 7, der merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget er redegjort for.

1.2 Sykepenger

1.2.1 UNNTAK FRA KRAV OM Å SENDE LEGERKLÆRING TIL ARBEIDSGIVER INNEN 14 DAGER, FOLKETRYGDLOVEN § 8-18

Det vises til proposisjonens kapittel 4.1, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.2.1.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen at det innføres en unntaksmulighet fraplikten til å sende legeerklæring til arbeidsgiveren innen 14 dager etter at arbeidsgiveren kan kreve slik erklæring. Unntaket skal gjelde i tilfeller der det ikke har vært mulig for arbeidstakeren å sende legeerklæringen.

Det foreslås at det gjøres en endring i folketrygdloven § 8-18 tredje ledd tredje punktum, slik at det fremgår at retten til sykepenger faller bort dersom legeerklæringen ikke er sendt til arbeidsgiveren innen 14 dager etter at arbeidsgiveren kan kreve slik erklæring, såfremt det har vært mulig for arbeidstakeren å sende legeerklæringen.

Det vises til lovforslaget § 8-18 tredje ledd tredje punktum.

1.2.2 SYKEPENGES TIL MEDLEMMER MED KOMBINERTE INNTEKTER, FOLKETRYGDLOVEN § 8-41

Det vises til proposisjonens kapittel 4.2, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.2.2.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen at når man skal fastsette sykepengegrunnlaget til personer med inntekt både som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende, skal sykepengegrunnlaget etter § 8-41 andre ledd bokstav a fastsettes også etter reglene i folketrygdloven § 8-28 til

§ 8-30, og ikke bare etter reglene i folketrygdloven § 8-28.

For å komme frem til et sykepengegrunnlag som i størst mulig grad svarer til tapt inntekt for den sykmeldte, og for å hindre urimelige utfall i enkelttilfeller, er det nødvendig at det også skal foretas en vurdering av sakene mot reglene i § 8-30 ved fastsettelse av sykepengegrunnlaget til personer med kombinerte inntekter etter § 8-41. Det foreslås derfor å endre bestemmelsen i § 8-41 andre ledd bokstav a, slik at det fremgår at sykepengegrunnlaget skal fastsettes ut fra reglene i § 8-28 til § 8-30, ikke bare etter reglene i § 8-28.

I praksis innebærer det at sykepengene skal fastsettes ved skjønn i tilfeller der den aktuelle månedsinntekten beregnet etter § 8-28 (omregnet til årsinntekt) avviker mer enn 25 pst. fra rapportert inntekt til ordningen de siste tolv kalendermånedene før arbeidsuførheten.

Det vises til lovforslaget § 8-41 andre ledd bokstav a.

1.2.3 PRESISERING AV AT BEREKNING AV FRILANSINNTÉKT SKAL FØLGE REGLENE FOR ARBEIDSTAKERE, OGSÅ NÅR MEDLEMMET ER KOMBINERT ARBEIDSTAKER, FRILANSER OG SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE, FOLKETRYGDLOVEN § 8-43

Det vises til proposisjonens kapittel 4.3, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.2.3.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen at det presiseres i § 8-43 tredje ledd at ved fastsettelse av sykepengegrunnlaget for dem som er arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og frilanser, skal inntekt som arbeidstaker og frilanser fastsettes ut fra den aktuelle månedsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav a. Inntekt som selvstendig næringsdrivende fastsettes ut fra den pensjonsgivende årsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav b. Forslaget er en presisering av gjeldende praktisering av bestemmelsen i Arbeids- og velferdsetaten.

Samtidig foreslås det å presisere i § 8-43 andre ledd at inntekt som selvstendig næringsdrivende skal fastsettes ut fra den pensjonsgivende årsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav b.

Det vises til lovforslaget § 8-43 andre ledd.

1.2.4 PRESISERING AV AT DE GENERELLE VILKÅR I FOLKETRYGDLOVEN KAPITTEL 8 DEL I OGSÅ GJELDER FOR RETT TIL SYKEPENGES ETTER § 8-49

Det vises til proposisjonens kapittel 4.4, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.2.4.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen at det presiseres at de generelle vilkårene i del I Generelle bestemmelser også gjelder for sykepenger etter § 8-49. Det foreslås at det gjøres ved at det i § 8-49 blir presisert at sykepenger ytes etter bestemmelsene i kapitlet her. Forslaget er en presisering av gjeldende praktisering av bestemmelsen i Arbeids- og velferdsetaten.

Det foreslås at det fremgår av § 8-49 at det gis rett til sykepenger «etter bestemmelsene i kapitlet her», på samme måte som det er presisert i øvrige bestemmelser i del VII i kapittel 8, jf. §§ 8-50 til 8-52.

Det vises til lovforslaget § 8-49 første ledd første punktum.

1.3 Omsorgspenger, pleiepenger og opplæringspenger

1.3.1 OMSORGSPENGER – HVEM SOM ANSES SOM ALENE OM OMSORGEN, OG FORDELING AV STØNADSDAGER MELLOM FORELDRENE, FOLKETRYGDLOVEN § 9-6 OG ARBEIDSMILJØLOVEN § 12-9 SJETTE LEDD

Det vises til proposisjonens kapittel 5.1, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.1.1 Departementets forslag

1.3.1.1.1 Presisering av at man anses som alene om omsorgen dersom den andre forelderen er i fengsel eller avtjener verneplikt

Det foreslås i proposisjonen at det presiseres i loven at en person anses som alene om omsorgen dersom den andre forelderen er i fengsel eller avtjener verneplikt.

Det foreslås at også soning i fengsel og avtjening av verneplikt nevnes spesifikt i folketrygdloven § 9-6 tredje ledd.

Tilsvarende endring foreslås i arbeidsmiljøloven § 12-9 sjette ledd andre punktum.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-6 tredje ledd og arbeidsmiljøloven § 12-9 sjette ledd.

1.3.1.1.2 Om fordeling av omsorgspengedager mellom foreldrene

Det foreslås at når en av foreldrene er alene om den daglige omsorgen, kan stønadsdagene fordeles mellom foreldrene etter avtale, uavhengig av eventuell samværsavtale.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-6 femte ledd.

1.3.1.1.3 Om melding til Arbeids- og velferdsetaten om fordeling og overføring av omsorgspengedager

Det foreslås at foreldre ikke lenger skal sende skriftlig erklæring til Arbeids- og velferdsetaten om samværsfordelingen.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-6 femte ledd.

1.3.2 GRADERTE OMSORGSPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-6

Det vises til proposisjonens kapittel 5.2, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.2.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen at det lovfestes at arbeidsgiver har plikt til å drøfte med de tillitsvalgte om det skal gis rett å ta ut omsorgspenger for kortere perioder enn hele arbeidsdager.

Ved å presisere dette i folketrygdloven § 9-6 vil det kunne føre til at det legges til rette for fleksible ordninger der det er praktisk mulig.

Forslaget får ingen konsekvenser for allerede inngåtte avtaler om gradert uttak av omsorgspenger.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven, § 9-6 nytt åttende ledd.

1.3.3 OMSORGSPENGER VED KRONISK ELLER LANGVARIG SYKE ELLER FUNKSJONSHEMMEDE BARN, FOLKETRYGDLOVEN §§ 9-5, 9-6, 9-8 OG 9-9

Det vises til proposisjonens kapittel 5.3, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.3.1 Departementets forslag

1.3.3.1.1 Inkludere langvarig sykdom

Det foreslås i proposisjonen at det skal gis rett til ti ekstra dager med omsorgspenger til personer med om-

sorg for barn med langvarig sykdom, på samme måte som til omsorgspersoner til barn med kronisk sykdom og funksjonsnedsettelse. Med «langvarig» menes mer enn ett år. Dette ses i sammenheng med arbeidsmiljøloven § 12-9 tredje ledd.

Som en nødvendig konsekvens av forslaget foreslås følgende endringer i kapittel 9:

Det presiseres i § 9-6 fjerde ledd at for at det skal gis utvidet rett til omsorgspenger, må Arbeids- og velferdsetaten ha godtatt at barnet er kronisk eller langvarig sykt eller funksjonshemmet, og at dette fører til markert høyere risiko for fravær fra arbeidet for å ta seg av barnet.

Omsorgspenger til en arbeidstaker som bare har omsorg for et langvarig sykt barn over 12 år, skal videre refunderes fullt ut, på samme måte som når barnet er kronisk sykt eller funksjonshemmet jf. presisering i § 9-8 fjerde ledd. Endringene vil føre til at folketrygdloven blir mer i samsvar med arbeidsmiljøloven § 12-9.

Det foreslås dessuten at «langvarig sykt» legges til i § 9-8 fjerde ledd, som regulerer når arbeidsgiver får refusjon fra trygden for utbetalte omsorgspenger og i § 9-9, som regulerer når omsorgspenger ytes fra folketrygden. Dette forslaget ble ikke omtalt i høringsnotatet, men er en nødvendig konsekvens av at man likestiller langvarig syke og kronisk syke barn i §§ 9-5 og 9-6.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven §§ 9-5, 9-6, 9-8 og 9-9.

1.3.3.1.2 Oppheve forskrift om hvilke sykdommer og funksjonshemninger som skal gi utvidet rett til omsorgspenger etter folketrygdloven § 9-6 andre ledd

Det foreslås å oppheve forskrift 25. mars 1997 nr. 263 om hvilke sykdommer og funksjonshemninger som skal gi utvidet rett til omsorgspenger etter folketrygdloven § 9-6 andre ledd, og erstatte denne med en tydeligere regulering i folketrygdloven § 9-6 andre og fjerde ledd og § 9-8 nytt femte ledd.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven §§ 9-6 og 9-8.

1.3.4 KRAV TIL DOKUMENTASJON VED OMSORGSPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-7

Det vises til proposisjonens kapittel 5.4, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.4.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen å oppheve dokumentasjonskravet i folketrygdloven § 9-7 fjerde ledd, slik at arbeidstaker, frilanser og næringsdrivende som har rett til omsorgspenger fra trygden, kan gi skriftlig egenmelding

til Arbeids- og velferdsetaten for de første tre kalenderdagene i hvert enkelt fraværstilfelle.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-7.

1.3.5 PLEIEPENGER I LIVETS SLUTTFASE, FOLKETRYGDLOVEN §§ 9-13 OG 9-16

Det vises til proposisjonens kapittel 5.5, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.5.1 Departementets forslag

1.3.5.1.1 Gi rett til at to personer kan ta ut pleiepenger samtidig

Det foreslås i proposisjonen å endre § 9-13, slik at det gis rett til at to personer kan ta ut pleiepenger samtidig etter denne ordningen. Den maksimale rammen på 60 dager skal ikke påvirkes av dette. Det vil gi større fleksibilitet ut fra den enkeltes behov for pleie.

Det foreslås ikke å utvide kvoten.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-13.

1.3.5.1.2 Presisere at samme legeerklæring kan gjelde flere pleiere

Det foreslås i proposisjonen å presisere i § 9-16 fjerde ledd at samme legeerklæring kan legges til grunn for alle som pleier en nærstående.

Hensikten med endringen er å gi hjemmel for at opplysninger innhentet i en sak om pleiepenger i livets slutfase også kan benyttes i annen sak om samme ytelse, og samtidig legge til rette for at etaten kan utøve noe mer fleksibilitet ved saksbehandlingen av saker der en nærstående ligger for døden. Det vises ellers til § 21-4 om innhenting av opplysninger.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-16.

1.3.6 OPPLÆRINGSPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-14

Det vises til proposisjonens kapittel 5.6, der bakgrunn og gjeldende rett, forslag i høringsnotatet og høringsinstansenes syn, samt departementets vurdering er gjort greie for.

1.3.6.1 Departementets forslag

Det foreslås i proposisjonen å endre ordlyden i folketrygdloven § 9-14 slik at det fremkommer at personer som har behov for nødvendig opplæring for å kunne ta seg av og behandle barnet, får rett til opplæringspenger. Dette tydeliggjør at også andre personer enn barnets foreldre som har en rolle med å ta seg av og behandle barnet, vil kunne ha krav på opplæringspenger.

Retten til opplæringspenger gjelder også etter at personen det gis opplæringspenger for, har fylt 18 år.

Mange personer med funksjonshemninger og varig sykdom har behov for tett oppfølging av trygge omsorgspersoner hele livet.

En endring i ordlyden kan medføre at flere mottar opplæringspenger for personer som har fylt 18 år, noe som vil være i tråd med lovens hensikt, og derfor en riktig justering av dagens praksis.

Det foreslås ikke noen endringer av for hvilken type opplæring det gis rett til opplæringspenger.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 9-14.

1.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

1.4.1 IKRAFTTREDELSE

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

1.4.2 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Til endringen i § 8-18:

Endringen vil føre til at arbeidsgiver må utbetale sykepenger i noen flere saker. Dette antas å gjelde svært få saker, og merutgiftene ventes å være beskjedne. Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser for folketrygden og heller ingen administrative konsekvenser for Arbeids- og velferdsetaten.

Til endringen i § 8-41:

Endringen vil berøre personer med kombinerte inntekter etter reglene i §§ 8-41, 8-42 og 8-43 hvor månedsinntekt siste tre måneder omregnet til årsinntekt avviker mer enn 25 pst. fra rapportert inntekt til a-ordningen siste tolv måneder. Her vil sykepengegrunnlaget måtte fastsettes ved skjønn, noe som vil innebære en viss økning i forvaltningskostnader. Det er ikke noe godt grunnlag for å si hvor mange saker dette vil gjelde. Det er grunn til å tro at økningen i administrative utgifter vil være begrenset.

Skjønnsfastsettelsen kan medføre både lavere og høyere ytelse enn etter hovedregelen for den enkelte sykemeldte. De samlede konsekvensene for folketrygdens utgifter vil derfor trolig være begrensede.

Til endringen i § 8-43:

Endringene er en presisering av gjeldende praktisering av bestemmelsen og vil derfor ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Til endringen i § 8-49:

Endringen er en presisering av gjeldende praktisering av bestemmelsen og vil derfor ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Til endringen i §§ 9-5, 9-6 og 9-9 (utvidet rett til omsorgspenger):

Forslaget vil medføre flere skjønnsmessige vurderinger for Arbeids- og velferdsetaten.

Ved å oppheve forskriften og dermed diagnoselisten vil alle saker vurderes med samme utgangspunkt, og i forhold til om barnets tilstand gir en markert høyere risiko for fravær.

Dette må bygge på både medisinske og andre vurderinger. Selv om flere saker skal vurderes skjønnsmessig, er det likevel sannsynlig at vurderingen i større grad kan gjøres av saksbehandler selv, uten behov for å legge saken frem for rådgivende lege. Dette fører til redusert saksbehandlingstid og sparer ressurser i den rådgivende legetjenesten. Opphevingen av forskriften vil heller ikke medføre vesentlige utviklingskostnader.

Endringene er antatt å kunne utvide gruppen foreldre med utvidet rett til omsorgspenger, da flere helse-tilstander kan utløse denne retten. Ettersom kronisk sykdom og langvarig sykdom i stor grad er overlappende, er det derfor usikkert i hvilken grad praktiseringen av regelverket vil endres. Videre er det et fåtall personer som bruker opp den ordinære kvoten på ti dager. Det er derfor sannsynlig at effekten av endringene vil være begrenset.

Endringene vil også kunne påvirke fordeling av uttak mellom pleiepenger og omsorgspenger. Siden beregningsgrunnlaget og utmålingen er den samme for pleiepenger og omsorgspenger, og ordningene finansieres over samme kapittel og post på statsbudsjettet, vil en forskyvning av mottakere fra pleiepenger til omsorgspenger ikke ha økonomiske konsekvenser for folketrygden.

Det anslås på usikkert grunnlag at endringene vil øke utgiftene til folketrygden med om lag 3 mill. kroner.

Til øvrige endringer i § 9-6:

Endringen vedrørende fordeling og overføring av omsorgspengedager mellom foreldre vil ikke ha administrative konsekvenser ut over å lette saksbehandling.

Det er ikke anslått å ha økonomiske konsekvenser av betydning verken for folketrygden eller arbeidsgiver.

Forslaget om å presisere at man anses som alene om omsorgen dersom den andre forelderen er i fengsel eller avtjener verneplikt, er i tråd med gjeldende praksis og vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget om å innføre en drøftingsplikt om bruk av graderte omsorgspengedager får ingen økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for arbeidsgiver eller arbeidstaker. Dersom det blir inngått en avtale om rett til gradert uttak av omsorgspenger og omsorgspermisjon, vil det kunne få administrative konsekvenser for arbeidsgiver, eksempelvis knyttet til innfør-

ing av et system for registrering av timefravær, noe som vil kunne være et element i drøftingene. Dersom drøftingene ikke fører til at det blir inngått en avtale, vil arbeidsgiver ensidig bestemme hva som skal gjelde. Arbeidsgiver vil derfor ikke bli pålagt kostnader gjennom innføring av drøftingsplikt. Endringen får ingen administrative konsekvenser for Arbeids- og velferdsetaten.

Forslaget om å innføre drøftingsplikt kan føre til økt bruk av graderte omsorgspengedager, noe som både kan medføre at enkelte får behov for færre omsorgspengedager samlet sett, og at terskelen for å bruke omsorgspengedager blir lavere som følge av at man ikke må benytte en hel dag. Endringen kan derfor medføre både reduserte og økte totale kostnader både for arbeidsgiver og folketrygden. Ettersom det er adgang til å ta ut graderte omsorgspenger allerede i dag, vil den samlede effekten av drøftingsplikten imidlertid trolig bli begrenset. Endringen er derfor ikke anslått å ha økonomiske konsekvenser av betydning, verken for folketrygden eller arbeidsgiver.

Til endringen i § 9-7:

Endringen vil innebære en forenkling for Arbeids- og velferdsetaten og legge til rette for digital saksbehandling. Det vil også være en forenkling for brukerne, som ikke vil måtte fremskaffe legeerklæring for de første tre dagene av barnets sykefravær. For legene vil det være arbeidsbesparende å slippe å utstede legeerklæring i disse tilfellene.

Ettersom det antas at det forekommer tilfeller i dag der foreldre ikke får utbetalt omsorgspenger fordi fraværet ikke kan dokumenteres med legeerklæring, anslås det på usikkert grunnlag at endringen vil øke utgiftene for folketrygden med om lag 2 mill. kroner.

Til endringen i § 9-8:

Endringen er en konsekvens av at langvarig syke barn likestilles med kronisk syke og funksjonshemmede barn i §§ 9-5 og 9-6. Se omtale av administrative og økonomiske konsekvenser for disse bestemmelsene.

Til endringen i § 9-13:

Forslaget om at to personer kan motta pleiepenger samtidig ved pleie av nærstående i livets slutfase, vil gjøre ordningen enklere. Et mer fleksibelt regelverk vil kunne føre til at flere bruker ordningen, og dermed gi økte utgifter for folketrygden.

Enkelte av de som vil få rett til samtidig uttak, mottar trolig i dag i stedet sykepenge eller velferdspermisjon fra arbeidsgiver. Endringen vil dermed også kunne innebære en forskyvning av utgifter fra arbeidsgivere til folketrygden.

Det anslås på usikkert grunnlag at endringen vil øke utgiftene for folketrygden med om lag 6 mill. kroner.

Til endringen i § 9-14:

Endringen er en presisering av gjeldende praktisering av bestemmelsen for personer som tar seg av og behandler et barn under 18 år med funksjonshemming eller langvarig sykdom. Det kan likevel tenkes at noen flere vil få rett til opplæringspenger der den pleietrengende er over 18 år. Det anslås på usikkert grunnlag at endringen vil øke utgiftene for folketrygden med om lag 0,3 mill. kroner.

Til endringen i § 9-16:

Endringen vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser.

Oppsummert:

Samlet anslås endringene på usikkert grunnlag å øke utgiftene til folketrygden med om lag 11 mill. kroner.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tuva Moflag, Runar Sjøstad, Trine Lise Sundnes og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Kirsti Bergstø, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, viser til Prop. 7 L (2022–2023) Endringer i folketrygdloven (kapittel 8 og 9) og arbeidsmiljøloven.

Unntak fra krav om å sende legeerklæring til arbeidsgiver innen 14 dager, folketrygdloven § 8-18

Komiteen viser til forslaget om å endre folketrygdloven § 8-18 tredje ledd tredje punktum om å innføre en unntaksmulighet fra plikten til å sende legeerklæring til arbeidsgiveren innen 14 dager etter at arbeidsgiveren kan kreve slik erklæring.

Komiteen merker seg at forslaget har støtte fra mange høringsinstanser, men at arbeidsgiverforeningene er negative til lovforslaget fordi det etter deres syn vil kunne medføre økte kostnader for arbeidsgivere.

Komiteen viser til at unntaksmuligheten som foreslås i proposisjonen, bare skal gjelde i tilfeller der det ikke har vært mulig for arbeidstakeren å sende legeerklæringen, eksempelvis i tilfeller der arbeidstakeren er innlagt i helseinstitusjon eller er sterkt fysisk eller psykisk redusert. Det er også arbeidsgiver som må vurdere hvorvidt det er grunnlag for å gi unntak fra plikten til å

sende inn legeerklæring innen 14 dager etter at arbeidsgiveren kan kreve slik erklæring. Komiteen legger på denne bakgrunn til grunn at den foreslåtte unntaksmuligheten vil bli brukt i begrenset omfang og derfor ikke vil medføre store, ekstra kostnader for arbeidsgiversiden.

Komiteen slutter seg til lovforslaget.

Sykepenger til medlemmer med kombinerte inntekter, folketrygdloven § 8-41

Komiteen viser til forslaget om å endre § 8-41 andre ledd bokstav a. Lovforslaget innebærer at når man skal fastsette sykepengegrunnlaget til personer med inntekt både som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende, skal sykepengegrunnlaget etter § 8-41 andre ledd bokstav a fastsettes også etter reglene i folketrygdloven § 8-28 til § 8-30, og ikke bare etter reglene i folketrygdloven § 8-28.

Komiteen merker seg at Trygderettens kjennelse TRR-2020-154 viser at praktisering av § 8-41 andre ledd bokstav a, slik at man kun legger til grunn reglene i § 8-28 ved fastsettelse av sykepengegrunnlaget som arbeidstaker/frilanser, kan medføre urimelige resultater for den enkelte.

Komiteen merker seg videre at departementet på denne bakgrunn mener det er nødvendig at det ved fastsettelse av sykepengegrunnlaget til personer med kombinerte inntekter etter § 8-41 også skal foretas en vurdering av sakene mot reglene i § 8-30.

Komiteen slutter seg til lovforslaget.

Presisering av at beregning av frilansinntekt skal følge reglene for arbeidstakere, også når medlemmet er kombinert arbeidstaker, frilanser og selvstendig næringsdrivende, folketrygdloven § 8-43

Komiteen viser til forslaget om endre folketrygdloven § 8-43 andre ledd.

Komiteen viser til at fra 1. januar 2019 ble beregningsreglene for frilansere endret slik at sykepengegrunnlaget for frilansere skal fastsettes etter reglene som gjelder for arbeidstakere, jf. § 8-38 femte ledd, og ikke lenger etter reglene som gjelder for selvstendig næringsdrivende (dvs. etter reglene i § 8-35). Departementet skriver at det da

«var meningen at all frilansinntekt skulle beregnes etter reglene som gjelder for arbeidstakere, også når man er kombinert arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og frilanser.»

Komiteen merker seg at praksis i Arbeids- og velferdsetaten har vært at man ved beregningen av sykepengegrunnlaget for frilansere fastsetter sykepengegrunnlaget etter reglene som gjelder for arbeidstakere – også når medlemmet er kombinert arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og frilanser.

Komiteen merker seg videre at flertallet i Trygderettens kjennelse TRR-2020-154 derimot kom frem til at det ikke var rettskildemessig grunnlag for å si at også sykepengegrunnlaget for frilansere skal fastsettes etter reglene som gjelder for arbeidstakere etter 1. januar 2019. Rettens flertall mente at frilansinntekten også etter dette skulle henføres til reglene som gjelder for selvstendig næringsdrivende (§ 8-35), når sykepengegrunnlaget til de som er kombinert arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og frilanser skal fastsettes (§ 8-43).

Komiteen ser at departementet ikke er enig i flertallets konklusjon i Trygderettens kjennelse TRR-2020-154, og at departementet derfor foreslår å ta inn i folketrygdloven § 8-43 andre ledd at inntekt som frilanser skal fastsettes som for arbeidstakere, ut fra den aktuelle månedsinntekten i § 8-41 andre ledd bokstav a. Samtidig foreslås det å presisere i § 8-43 andre ledd at inntekt som selvstendig næringsdrivende skal fastsettes ut fra den pensjonsgivende årsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav b.

Komiteen slutter seg til lovforslaget.

Presisering av at de generelle vilkår i folketrygdloven kapittel 8 del I også gjelder for rett til sykepenger etter § 8-49

Komiteen viser til lovforslaget om å endre § 8-49 første ledd første punktum.

Komiteen viser til at bakgrunnen for lovforslaget er at departementet mener de generelle vilkårene for rett til sykepenger i folketrygdloven del I skal gjelde også for rett til sykepenger etter § 8-49. Det vurderes som uheldig at man har bedre rett til sykepenger etter § 8-49 som dagpengemottaker enn man har etter de alminnelige reglene for rett til sykepenger.

Komiteen merker seg at Akademikerne er negative til lovforslaget og påpeker at den foreslåtte endringen innebærer at medlemmet må søke om dagpenger umiddelbart ved avsluttet arbeidsforhold for å unngå en periode med manglende rett på sykepenger. Akademikerne foreslår som et alternativ at det i de situasjoner der medlemmet ikke oppfyller kravet til opptjeningstid som dagpengemottaker i fire uker, kan innføres en vurdering av om medlemmet ville hatt sykepengerrett dersom medlemmet søkte om dagpenger uten opphold etter opphør av tidligere arbeidsforhold eller ytelse til livsopphold som er likestilt med arbeid, og at denne muligheten kan begrenses til opphold på inntil 14 dager, tilsvarende folketrygdloven § 8-15.

Komiteen registrerer at departementet bemerker at personer som blir sykmeldt etter at arbeidsforholdet er avsluttet, men før man har søkt om dagpenger, kan ha rett til sykepenger etter reglene i folketrygdloven § 8-47. Etter denne paragrafen gis det rett til sykepenger til yrkesaktive medlemmer som midlertidig har vært ute av inntektsgivende arbeid. Komiteen legger dette til grunn og slutter seg på denne bakgrunn til lovforslaget.

Omsorgspenger, pleiepenger og opplæringspenger

OMSORGPENGER – HVEM SOM ANSES SOM ALENE OM OMSORGEN OG FORDELING AV STØNADSDAGER MELLOM FORELDRENE, FOLKETRYGDLOVEN § 9-6 OG ARBEIDSMILJØLOVEN § 12-9 SJETTE LEDD

Komiteen viser til lovforslaget om å endre folketrygdloven § 9-6 tredje ledd og arbeidsmiljøloven § 12-9 sjette ledd for å tydeliggjøre at en person anses som alene om omsorgen dersom den andre forelderen er i fengsel eller avtjener verneplikt. Komiteen merker seg at ingen av høringsinstansene har innvendinger til dette forslaget.

Komiteen slutter seg til lovforslagene.

Komiteen viser til lovforslaget om å endre folketrygdloven § 9-6 femte ledd første punktum slik at stønadsdagene kan fordeles mellom foreldrene etter avtale når en av foreldrene er alene om den daglige omsorgen, uavhengig av eventuell samværsavtale.

Komiteen merker seg KS og NHOs innvendinger mot at foreldre fritt skal få fordele stønadsdagene mellom seg, fordi dette kan medføre økte administrative kostnader for arbeidsgiver. De mener derfor arbeidsgiver bør kunne be arbeidstaker om å få fremlagt samværsavtalen.

Komiteen er enig med departementet i at dagens ordning ikke gir arbeidsgiver særlig forutsigbarhet, og at en endring som innebærer at foreldrene selv bestemmer fordelingen av omsorgspengedager, verken vil gi arbeidsgivere vesentlig mer eller mindre forutsigbarhet sammenlignet med i dag. Ved behov vil en arbeidsgiver kunne be den ansatte legge frem en skriftlig bekreftelse fra den andre forelderen på at vedkommende har fått overført dager fra barnets bostedsforelder. En slik bekreftelse vil ha samme funksjon som en samværsavtale har i dag.

Komiteen er enig i at foreldrene skal ha like god fleksibilitet med omsyn til fordeling av omsorgspengedager som bostedsforelderen som kan overføre omsorgspengedager til ny ektefelle/samboer etter folketrygdloven § 9-6 sjette ledd.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslaget.

Komiteen viser til lovforslaget om å oppheve andre punktum i folketrygdloven § 9-6 femte ledd om skriftlig erklæring til Arbeids- og velferdsetaten fra begge foreldre ved fordeling av omsorgspengedager, samt andre punktum i § 9-6 sjette ledd om at Arbeids- og velferdsetaten skal få skriftlig melding om overføring av dager til steforelder.

Komiteen merker seg at Arbeids- og velferdsetaten mottar svært få meldinger om fordeling og overføring av omsorgspengedager. Komiteen er enig med departementet i at lovkravet om å sende skriftlig samværsavtale ikke har noen praktisk betydning. Komiteen mener derfor det vil være avbyråkratiserende å oppheve lovbestemmelsene om at etaten skal få skriftlig melding fra foreldrene om fordeling og overføring av stønadsdager.

Komiteen mener videre at det for foreldrene vil være en fordel å slippe krav om å melde fra om fordeling av omsorgsdager til Arbeids- og velferdsetaten, og at det for Arbeids- og velferdsetaten vil være en forenkling å slippe å ha et system for mottak av slike meldinger.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslagene.

GRADERTE OMSORGPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-6

Komiteen viser til lovforslaget om § 9-6 nytt åttende ledd, slik at det kan gis rett til omsorgspenger for kortere perioder enn hele dager, samt at arbeidsgiver har plikt til å drøfte med de tillitsvalgte om det skal gis slik rett.

Komiteen merker seg at det i hovedtariffavtalene i staten § 20 nr. 3 står at dersom arbeidstakeren selv ønsker og tjenesten tillater det, kan arbeidsgiver samtykke i fleksibelt uttak av permisjonsdagene. Mange arbeidsgivere har lokalt avtalt eller ensidig akseptert at ansatte registrerer omsorgsfravær i halve dager eller helt ned i halve timer.

Komiteen viser til at Stortinget 8. juni 2020 ved behandlingen av Innst. 349 S (2019–2020), jf. Representantforslag 100 S (2019–2020), gjorde vedtak 658 (2019–2020) om å be regjeringen vurdere å innføre omsorgspenger gradert ned mot 50 pst. for foreldre som må være borte fra arbeidet deler av dagen.

Komiteen er enig med departementet i at det i hovedsak er i arbeidsgivers og arbeidstakers felles interesse å åpne for fleksible løsninger med omsyn til uttak av omsorgspenger. Dette er derimot ikke praktisk mulig på alle arbeidsplasser. Det er derfor viktig at regelverket for omsorgspenger og omsorgspermisjon tar omsyn til dette. Lovforslaget tydeliggjør at en arbeidsgiver kan gi bedre rettigheter enn det som følger direkte av loven. Virksomhetene må selv vurdere hvorvidt dette vil være en god løsning hos dem.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslaget.

OMSORGPENGER VED KRONISK ELLER LANGVARIG SYKE ELLER FUNKSJONSHEMMEDE BARN, FOLKETRYGDLOVEN §§ 9-5, 9-6, 9-8 OG 9-9

Komiteen viser til lovforslaget om å endre folketrygdloven § 9-6 andre ledd slik at det uttrykkelig fremgår av bestemmelsen at også langvarig sykdom kan gi rett til ekstra dager med omsorgspenger. Med langvarig menes i denne forbindelse at sykdommen antas å ville ha en varighet på minst ett år.

Komiteen viser videre til lovforslaget om å endre § 9-5 tredje ledd tilsvarende, slik at omsorgspersoner til barn med langvarig sykdom får rett til omsorgspenger frem til barnet fyller 18 år, på samme måte som foreldre til kronisk syke barn og funksjonshemmede barn.

Komiteen viser deretter til lovforslaget om å presisere i § 9-6 fjerde ledd at for at det skal gis utvidet rett til omsorgspenger, må Arbeids- og velferdsetaten ha fattet et vedtak hvor det både godtas at barnet er kronisk eller langvarig sykt eller funksjonshemmet, og at dette fører til markert høyere risiko for fravær fra arbeidet for å ta seg av barnet. Begrepet «langvarig sykt» foreslås også lagt til i § 9-8 fjerde ledd, som regulerer når arbeidsgiver får refusjon fra trygden for utbetalte omsorgspenger, og i § 9-9, som regulerer når omsorgspenger ytes fra folketrygden. Dette er en nødvendig konsekvens av at man likestiller langvarig syke og kronisk syke barn i §§ 9-5 og 9-6.

Komiteen viser videre til lovforslaget om at vilkåret «langvarig sykt» legges til i § 9-9, som regulerer når omsorgspenger ytes fra folketrygden.

Komiteen viser til slutt til at departementet har foreslått å oppheve forskrift 25. mars 1997 nr. 263 om hvilke sykdommer og funksjonshemninger som skal gi utvidet rett til omsorgspenger etter folketrygdloven § 9-6 andre ledd, og erstatte denne med en tydeligere regulering i folketrygdloven § 9-6 andre og fjerde ledd og § 9-8 nytt femte ledd. Forskriften har ikke vært endret siden den ble fastsatt i 1997.

Komiteen merker seg at Den norske legeforening støtter endringsforslagene, inkludert de som kan gi merarbeid for legene, mens arbeidsgiverforeningene KS og NHO begge er negative til å endre § 9-6 andre ledd. Både KS og Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget om å oppheve forskriften og dermed også diagnoselisten. Direktoratet påpeker at høy grad av skjønn kombinert med at kortvarige, mindre alvorlige tilstander kan omfattes, gir risiko for ulik praksis, og foreslår av forenklingsomsyn å bruke «varig sykdom» slik som ved grunn- og hjelpestønad, hvor det kreves at tilstanden varer i minst to til tre år.

Komiteen er enig med KS og NHO i at det for arbeidsgiver er behov for en klar hjemmel for å innhente opplysninger om uttak av sykepenger under fravær på grunn av barns eller barnepassers sykdom i det kalenderåret en nyansatt tiltrer, jf. forslaget til ny § 9-8 femte ledd.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslagene og at forskrift 25. mars 1997 nr. 263 oppheves.

KRAV TIL DOKUMENTASJON VED OMSORGSPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-7

Komiteen viser til lovforslaget om å oppheve dokumentasjonskravet for rett til omsorgspenger i folketrygdloven § 9-7 fjerde ledd, slik at arbeidstaker, frilanser og næringsdrivende kan gi skriftlig egenmelding til Arbeids- og velferdsetaten for de første tre kalenderdagene i hvert enkelt fraværstilfelle.

Komiteen er enig i at en oppheving av kravet om legeerklæring fra første dag for rett til omsorgspenger fra Arbeids- og velferdsetaten vil innebære en forenkling. Komiteen mener risikoen for misbruk ikke er vesentlig større ved utbetaling fra Arbeids- og velferdsetaten enn ved utbetaling fra arbeidsgiver i denne typen saker. En harmonisering av reglene for omsorgspenger fra arbeidsgiver og fra Arbeids- og velferdsetaten er en fordel både for brukerne og Arbeids- og velferdsetaten som utbetaler omsorgspenger.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslaget.

PLEIEPENGER I LIVETS SLUTTFASE, FOLKETRYGDLOVEN §§ 9-13 OG 9-16

Komiteen viser til lovforslaget om å endre folketrygdloven § 9-13, slik at det gis rett til at to personer kan ta ut pleiepenger samtidig etter denne ordningen. Den maksimale rammen på 60 dager skal ikke påvirkes av dette. Det blir også foreslått å presisere i § 9-16 fjerde ledd at samme legeerklæring kan legges til grunn for alle som pleier en nærstående.

Komiteen er enig med Nasjonalforeningen for folkehelsen i at «[p]årørende til personer med demens strekker seg ofte svært langt for å ta vare på sine kjære», og at «[m]ange pårørende utøver en så stor arbeidsinnsats at de selv blir syke».

Komiteen merker seg at flere av høringsinstansene mener at dagens øvre grense på 60 dager for mottak av pleiepenger i livets slutfase er for kort, men at departementet mener det ikke er nødvendig å utvide denne kvoten.

Komiteen mener personer som pleier nærstående i livets slutfase, skal motta pleiepenger uavhengig av om også andre personer pleier pasienten. Dette medfører behov for foreslåtte lovendring. Komiteen merker

seg at det ikke kan utelukkes at en del nærstående mottar sykepenger eller har velferdspolisjion selv om de egentlig har rett til pleiepenger, og at det dermed er et underforbruk av ytelsen pleiepenger i livets slutfase.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslagene.

OPPLÆRINGSPENGER, FOLKETRYGDLOVEN § 9-14

Komiteen viser til lovforslaget om å endre folketrygdloven § 9-14 for å tydeliggjøre at personer som trenger nødvendig opplæring for å kunne ta seg av og behandle et barn med langvarig sykdom eller funksjonsnedsettelse, har krav på opplæringspenger.

Komiteen viser til at det er et krav om at opplæringen vil måtte være nødvendig for at vedkommende skal kunne ta seg av og behandle barnet. Eksempelvis vil da besteforeldre, tanter og onkler kunne ha rett til opplæringspenger dersom de periodevis tar seg av barnet. Forslaget er ikke ment å medføre en realitetsendring i personkretsen som i dagens praksis anses for å være omfattet av ordningen. Forslaget vil bringe loven i tråd med praksis.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til lovforslaget.

Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteen merker seg at lovendringsforslagene samlet av departementet på usikkert grunnlag anslås å øke utgiftene til folketrygden med om lag 11 mill. kroner.

Komiteen har for øvrig ingen merknader.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven (kapittel 8 og 9) og arbeidsmiljøloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 8-18 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Retten til sykepenger faller bort dersom arbeidsgiveren skal betale sykepenger på grunnlag av legeerklæring (§ 8-7), og legeerklæringen ikke er sendt til arbeidsgiveren innen 14 dager etter at arbeidsgiveren kan kreve

slik erklæring, *såfremt det har vært mulig for arbeidstakeren å sende legeerklæringen.*

§ 8-41 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a. Sykepengegrunnlaget fastsettes ut fra den aktuelle månedsinntekten, se §§ 8-28 til 8-30.

§ 8-43 andre ledd skal lyde:

Sykepengegrunnlaget fastsettes etter de bestemmelsene som gjelder for et medlem som har inntekt både som arbeidstaker og som selvstendig næringsdrivende, se § 8-41. *Inntekt som arbeidstaker og frilanser fastsettes ut fra den aktuelle månedsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav a. Inntekt som selvstendig næringsdrivende fastsettes ut fra den pensjongivende årsinntekten etter § 8-41 andre ledd bokstav b.*

§ 8-49 første ledd første punktum skal lyde:

Til et medlem som mottar dagpenger under arbeidsløshet, eller som opptjener ventetid etter § 4-9, ytes det sykepenger *etter bestemmelsene i kapitlet her* fra og med den dag medlemmet blir arbeidsufør.

§ 9-5 tredje ledd skal lyde:

Retten til omsorgspenger gjelder til og med det kalenderåret barnet fyller 12 år. Dersom barnet er kronisk *eller langvarig* sykt eller funksjonshemmet, *og vilkårene for utvidet rett til omsorgspenger etter § 9-6 andre ledd er oppfylt*, gjelder retten til og med det året barnet fyller 18 år.

§ 9-6 skal lyde:

§ 9-6. *Antall dager med omsorgspenger*

Omsorgspenger etter § 9-5 første ledd ytes til den enkelte arbeidstaker i opptil 10 stønadsdager for hvert kalenderår. Har vedkommende omsorgen for mer enn to barn, ytes det omsorgspenger i opptil 15 stønadsdager. Når arbeidstakeren er alene om omsorgen, økes antallet stønadsdager til henholdsvis 20 og 30.

Dersom en arbeidstaker har kronisk *eller langvarig* syke eller funksjonshemmede barn og dette fører til en markert høyere risiko for fravær fra arbeidet *for å ta seg av barnet*, ytes det omsorgspenger etter reglene i første ledd med tillegg av 10 stønadsdager for hvert kronisk *eller langvarig* sykt eller funksjonshemmet barn. Når arbeidstakeren er alene om omsorgen, doubles antall stønadsdager.

Arbeidstakeren regnes for å *være alene om omsorgen* for et barn også hvis den andre av barnets foreldre i lang tid ikke kan ha tilsyn med barnet fordi han eller hun er funksjonshemmet, *er innlagt i helseinstitusjon, er i fengsel, avtjener verneplikt e.l.*

For at arbeidstakeren skal få utvidet rett til omsorgspenger etter andre ledd, må Arbeids- og velferdsetaten ha godtatt at barnet er kronisk *eller langvarig* sykt eller

funksjonshemmet, *og at dette fører til markert høyere risiko for fravær fra arbeidet for å ta seg av barnet.*

Når den ene av foreldrene er alene om omsorgen, kan stønadsdagene *etter første og andre ledd* fordeles mellom foreldrene *etter avtale.*

Når en av foreldrene er alene om omsorgen, kan opptil 10 av stønadsdagene overføres til ektefelle, eller til samboer når samboerforholdet har vart i minst 12 måneder.

Reglene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for frilansere og selvstendig næringsdrivende, men slik at det ytes omsorgspenger etter utløpet av ventetiden, se § 9-9 første ledd.

Arbeidsgiver kan gi rett til omsorgspenger for kortere perioder enn hele dager. Arbeidsgiver har plikt til å drøfte med de tillitsvalgte om det skal gis slik rett til å ta ut omsorgspenger for del av dag.

Departementet kan gi forskrifter om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 9-7 fjerde ledd skal lyde:

For at arbeidstakeren, frilanseren eller den selvstendige næringsdrivende skal få rett til omsorgspenger fra trygden må barnets eller barnepasserens sykdom dokumenteres med *egenmelding de første tre stønadsdagene, og deretter med legeerklæring.*

§ 9-8 fjerde ledd skal lyde:

Omsorgspenger til en arbeidstaker som bare har omsorg for et kronisk *eller langvarig* sykt eller funksjonshemmet barn over 12 år, refunderes fullt ut.

§ 9-8 nytt femte ledd skal lyde:

Når en arbeidstaker skifter arbeidsgiver, kan den nye arbeidsgiveren kreve at arbeidstakeren legger fram *erklæring fra tidligere arbeidsgiver om hvor mange dager arbeidstakeren har fått omsorgspenger i det kalenderåret ansettelsen finner sted.*

§ 9-9 første ledd skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstakeren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9-2 jf. § 8-2) i til sammen minst fire uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver. Til frilansere og selvstendig næringsdrivende ytes det ikke omsorgspenger fra trygden de ti første fraværsdagene (ventetid). Dersom frilanseren eller den selvstendige næringsdrivende bare har omsorg for et kronisk *eller langvarig* sykt eller funksjonshemmet barn over 12 år, ytes omsorgspenger fra og med 1. fraværsdag.

§ 9-13 skal lyde:

§ 9-13. *Pleiepenger for pleie av en nærstående i livets slutfase*

Til medlem som i hjemmet pleier en nærstående i livets slutfase, ytes det pleiepenger i opptil 60 dager for

hver pasient. *Det kan ytes pleiepenger til inntil to personer samtidig for pleie av samme person.*

§ 9-14 skal lyde:

§ 9-14. *Opplæringspenger til et medlem som tar seg av et funksjonshemmet eller langvarig sykt barn*

Til et medlem som *trenger nødvendig opplæring for å ta seg av og behandle et barn* med en funksjonshemming eller en langvarig sykdom, ytes det opplæringspenger dersom medlemmet gjennomgår opplæring ved en godkjent helseinstitusjon eller deltar på foreldrekurs ved et offentlig spesialpedagogisk kompetansesenter.

Stønaden kan gis selv om barnet har fylt 18 år.

§ 9-16 fjerde ledd skal lyde:

For å få rett til pleiepenger etter § 9-13 må det legges fram legeerklæring fra den helseinstitusjonen eller den

legen som har behandlet pasienten. *Samme legeerklæring kan benyttes av flere pleiepengemottakere.*

II

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 12-9 sjette ledd andre punktum lyde:

Det samme gjelder hvis det er to om omsorgen, men en av dem er langvarig avskåret fra tilsynet med barnet på grunn av nedsatt funksjonsevne, innleggelse i helseinstitusjon som langtidspasient, *er i fengsel, avtjener verneplikt* eller tilsvarende forhold.

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 2. desember 2022

Kirsti Bergstø

leder

Eivind Drivenes

ordfører